

Sygn. akt VIII U 1372/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janina Kościelniak
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2015 r. w Gliwicach

sprawy A. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej

na skutek odwołania A. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 6 maja 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż ubezpieczona jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 marca 2014 r.

(-) SSO Janina Kościelniak

Sygn. akt VIII U 1372/14

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 6 maja 2014r., powołując się na art. 83 ust.1, art. 38 ust.1 pkt 1 oraz art. 6 ust.1 pkt 5, art. 11 ust.2, art. 12 ust.1 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że A. D. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia 1 marca 2014r. z tytułu zgłoszenia do tych ubezpieczeń jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

W uzasadnieniu decyzji ZUS zakwestionował, że A. D. faktycznie w sposób ciągły prowadziła działalność gospodarczą, gdyż jako osoba bez doświadczenia w branży budowlanej i bez odpowiedniego zaplecza sprzętowego i pracowniczego nie mogła w sposób racjonalny realizować celu tej działalności i osiągać z tego tytułu przychodów. ZUS podniósł, że ubezpieczona działalność gospodarczą podjęła z dniem 1 marca 2014r. tj.

w momencie gdy była w zaawansowanej ciąży, zaś od 1 kwietnia 2014r. ubiegała się o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. Dodatkowo organ rentowy zaznaczył, że z przedłożonych przez odwołującą dowodów wynika, że w okresie od 1 marca 2014r. do momentu skorzystania z zasiłku macierzyńskiego, ograniczyła się jedynie do zawarcia jednej umowy zlecenie, zawarcia umowy z biurem rachunkowym, na świadczenie przez nie usług księgowych na rzecz odwołującej oraz zamówił Pieczętkę firmową, nadto była w stanie przedstawić jedynie dokument wewnętrzny z 31 marca 2014r. pod ogólną nazwą „utarg” oraz faktury za zakup materiałów budowlanych.

W ocenie organu rentowego powyższe okoliczności budzą wątpliwości, bowiem nie potwierdzają jednoznacznie faktu rozpoczęcia przez nią działalności gospodarczej, a tym samym samego faktu zgłoszenia z tego tytułu do ubezpieczeń społecznych. Tym samym ZUS uznał, że zgłoszenie do ubezpieczeń A. D. miało na celu umożliwienie jej skorzystania ze świadczeń finansowych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego jak i sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa.

A. D. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej uchylenia, a w treści uzasadnienia wniosła o uznanie, że w okresie od dnia 1 marca 2014r. podlega ona obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

Uzasadniając swoje stanowisko odwołująca podniosła, iż zgłosiła się do ubezpieczenia społecznego jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od 1 marca 2014r., bowiem od tej daty faktycznie rozpoczęła prowadzenie tej działalności. Podniosła również, że ZUS bezpodstawnie w jej ocenie nie uznał za wiarygodne przedstawionych przez nią dowodów, bowiem potwierdzają one stan faktyczny. Zaznaczyła także, że w trakcie pierwszego miesiąca prowadzenia działalności zajmowała się sprawami organizacyjnymi, jak dobór współpracowników, kwestie formalne, jak złożenie stosownej dokumentacji i zapewnienie obsługi księgowej. Zajmowała się też rozpowszechnianiem informacji o świadczonych usługach, jak rozdawanie ulotek i rozmowy z potencjalnymi klientami, na rzecz których faktyczne usługi wykonano w kolejnych miesiącach. Nadto ubezpieczona podniosła, iż zasady współżycia społecznego nie zakazują podejmowania działalności zarobkowej kobietom w ciąży, a jakiegokolwiek uniemożliwianie kobietom w ciąży podejmowania takiej działalności byłoby sprzeczne z prawem.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołująca A. D. ma wykształcenie średnie ogólne.

W okresie od ukończenia Liceum Ogólnokształcącego do momenty podjęcia działalności gospodarczej pracowała zawodowo przez około 1,5 miesiąca jako pracownik produkcji w firmie montującej okapy kuchenne. Pracę była zmuszona przerwać gdyż nie miała z kim zostawić dziecka. W związku z tym okresowo, w sposób nieformalny dorabiała jako opiekunka do dzieci. W tym czasie główne dochody rodziny pochodziły z zatrudnienia jej męża, który pracował jako piekarz i dodatkowo na drugim etacie pracował jako kierowca. Odwołująca w związku z tym uznała, że winna pomóc mężowi w utrzymaniu rodziny i umożliwić mu ograniczenie godzin codziennej pracy. z tego też względu już roku 2013 nosiła się z zamiarem podjęcia własnej działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług remontowo – montażowo – budowlanych. Od powstania tego pomysłu odwołująca miała świadomość, że usług tych nie będzie prowadzić osobiście i będzie musiała zatrudnić odpowiednie osoby do ich realizacji. W początkowym okresie, tj. w marcu 2014, w oparciu o umowę zlecenia zatrudniła swojego brata. Dodatkowo w sprawach związanych z nadzorem nad prawidłowym wykonaniem prac, pomocy przy ich wykonaniu a także pomocy w sprawach organizacyjnych odwołująca liczyła na pomoc dobrego znajomego swojego męża, tj. T. U., który pomoc tą w okresie od marca do końca kwietnia świadczył

nieodpłatnie, gdyż kończył w tym czasie studia. Natomiast od maja 2014r. do chwili obecnej świadczy na rzecz odwołującej takie usługi w ramach umowy zlecenia.

Odwołująca siedzibę swojej firmy ustaliła w swoim mieszkaniu, z tej przyczyny, że zamierzała w ten sposób ograniczyć koszty, a dodatkowo uznała, że w momencie, gdy aktualnie nie będzie miała do wykonania żadnych czynności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, to będzie mogła zająć się dziećmi.

Sąd ustalił również, że T. U. pracuje dodatkowo w pełnym wymiarze czasu pracy na pierwszej zmianie w innej firmie i z tego powodu wystarczającym dla niego jest dochód z umowy zlecenia łączącej go z odwołującą, na poziomie kilkuset złotych miesięcznie. Angażuje się on w dość znacznym stopniu w prowadzonej przez odwołującą działalności gospodarczej i załatwia również wiele spraw organizacyjnych, bowiem istnieje pomiędzy nim i odwołującą niepisana umowa, że po osiągnięciu przez firmę odwołującej większych dochodów, w szczególności na poziomie pozwalającym utrzymanie drugiego wspólnika, to w takim wypadku zwolni się on od dotychczasowego pracodawcy i przejdzie do firmy odwołującej jako wspólnik.

Obecnie odwołująca w głównej mierze obsługuje kasę fiskalną i wystawia faktury za wykonane usługi, kontaktuje się z klientami, opłaca rachunki, wypłaca wynagrodzenia pracownikom i kontaktuje się z biurem rachunkowym. Z kolei T. U. zajmuje się organizacją i nadzorem prac, w ramach których świadczone są usługi.

Ponadto Sąd ustalił, że przychód z działalności gospodarczej odwołującej za marzec 2013r. wyniósł 4.420,00 zł. Od tego czasu zakres usług świadczonych przez firmę odwołującej, a tym samym jej przychody sukcesywnie rosną.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadka T. U. (nagranie z rozprawy z dnia 22 października 2014r., minuty od 37.41 i n.) i wyjaśnień ubezpieczonej A. D. (nagranie z rozprawy z dnia 14 stycznia 2015r., minuty od 12.25 i n.), a także odpisów dokumentów z przebiegu prowadzenia przez odwołującą działalności gospodarczej (k.69-171).

Sąd uznał te dowody za spójne i przekonujące, zeznania świadka korespondują z wyjaśnieniami odwołującej i wzajemnie się potwierdzają oraz uzupełniają. Nadto znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. D. zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżoną decyzją (...) Oddział w Z. zakwestionował istnienie tytułu ubezpieczenia, to jest podleganie przez ubezpieczoną A. D. od dnia 1 marca 2014r. ubezpieczeniom społecznym jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym, regulują przepisy ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.), zwanej ustawą systemową.

Zgodnie z art. 1 ustawy ubezpieczenia społeczne obejmują ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe i ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 ustawy, osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące podlegają (z zastrzeżeniem art. 8 i 9) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

Zgodnie z art. 13 pkt. 4, obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą powstaje o d dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem

okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

W myśl art. 11 ust. 2 osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące, objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu na swój wniosek.

W przedmiotowej sprawie u podstaw wydania zaskarżonej decyzji było uznanie przez ZUS, że w spornym okresie ubezpieczona nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, zdrowotnemu a w konsekwencji również dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

W ocenie organu rentowego, w okolicznościach niniejszej sprawy tj. przy krótkim okresie prowadzenia działalności gospodarczej, zgłoszenie do ubezpieczeń A. D. miało na celu umożliwienie jej skorzystania ze świadczeń finansowych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego jak i sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. ZUS kwestionował, że ubezpieczona faktycznie w sposób ciągły prowadziła działalność gospodarczą, gdyż jako osoba bez doświadczenia w branży budowlanej i bez odpowiedniego zaplecza sprzętowego i pracowniczego nie mogła w sposób racjonalny realizować celu tej działalności i osiągać z tego tytułu przychodów.

Zdaniem Sądu w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie sposób zarzucić, iż podjęcie przez odwołującą działalności gospodarczej zmierzało do obejścia prawa i było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

W myśl § 2 nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Z kolei zgodnie z § 3 jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Sąd wskazuje, iż z samego faktu podjęcia przez A. D. prowadzenia działalności gospodarczej, nie sposób czynić odwołującej zarzutu, nawet jeżeli celem podjęcia tej działalności było uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W teorii prawa cywilnego uważa się, że czynnością prawną podjętą w celu obejścia ustawy jest czynność wprowadzona nie objęta zakazem prawnym, ale przedsięwzięta w celu osiągnięcia skutku zakazanego przez prawo. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym w postaci zasiłków z tego ubezpieczenia nie może być uznane za obejście przepisów prawa.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że samo zawarcie umowy o pracę nawet w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 6 lutego 2006r., III UK 156/05, LEX nr 272549, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005r., II UK 320/04, OSNP 2006/7-8/122).

Ocena ta dotyczy również prowadzenia działalności gospodarczej. Prawidłowo przebiegająca ciąża ubezpieczonej nie może być uznana za przeszkodę do skutecznego rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza jeśli działalność ta nie wymaga wysiłku fizycznego oraz pozwala na ustalenie elastycznych godzin wykonywania usług, a nawet świadczenie pracy we własnym domu. Samo rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej w okresie

cięży, nie jest w żadnym zakresie sprzeczne z prawem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 marca 2013r., III AUa 1542/12, LEX nr 1311944).

Należy również mieć na uwadze, że prowadzenie działalności gospodarczej nie zawsze musi się wiązać z osobistym świadczeniem usług, czy sprawowaniem nadzoru. W tym zakresie Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2014r., w sprawie III AUa 1266/13 (LEX nr 1493748), gdzie wskazano, że pozarolnicza działalność gospodarcza może być prowadzona przy pomocy pełnomocnika, osoby współpracującej, czy też zatrudnionych pracowników, zleceniobiorców lub innych upoważnionych osób. Istotne jest, że działalność gospodarczą cechuje jej prowadzenie na własny rachunek i ryzyko przedsiębiorcy.

W ocenie Sądu orzekającego zgromadzony w toku niniejszego postępowania materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, że ubezpieczona faktycznie od 1 marca 2014r. w sposób ciągły prowadziła działalność gospodarczą. Planowała podjęcie działalności gospodarczej w zakresie usług remontowo budowlanych, jednak nie posiadając ku temu kwalifikacji w pierwszej kolejności zatrudniła swojego brata, który miał pewne doświadczenie przy tego rodzaju pracach, a dodatkowo skorzystała w okresie od marca do końca kwietnia (...), z nieformalnej i nieodpłatnej pomocy T. U., który był dobrym znajomym jej męża, a ponadto miał stosowne uprawnienia do prowadzenia prac elektrycznych i techniczną wiedzę w zakresie usług budowlanych. Korzystał w tej materii również ze wsparcia swojego ojca, razem z którym od maja 2014r. rozpoczęli formalną współpracę z odwołującą w ramach umów zlecenia. Docelowo również T. U. zamierza zostać współnikiem odwołującej. Natomiast odwołująca w dalszym ciągu prowadzi przedmiotową działalność gospodarczą, w ramach której zatrudnia pracowników, zajmuje się sprawami organizacyjnymi, płacowymi i kontaktami z biurem księgowym oraz klientami, wystawia też faktury i ponosi ryzyko związane z właściwym funkcjonowaniem firmy.

Powyższe wskazuje w sposób nie budzący wątpliwości, że prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej było przez odwołującą faktycznie wykonywane, w dodatku w sposób ciągły. Nie sposób jej zatem zarzucić ani pozorności, ani – z omówionych wyżej względów – naruszenia zasad współzycia społecznego.

W ocenie Sądu, w ustalonym stanie faktycznym sprawy należało uznać, że A. D. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 marca 2014r. z tytułu zgłoszenia do tych ubezpieczeń jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

Mając zatem na uwadze wszystkie powyższe rozważania Sąd – na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż A. D. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega od dnia 1 marca 2014r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu.

SSO Janina Kościelniak